

Zbierka súdnych rozhodnutí

UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (deviata komora)

zo 6. septembra 2022 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Súdna spolupráca v trestných veciach – Článok 82 ZFEÚ – Právo na informácie v trestnom konaní – Právo na informácie o obvinení – Smernica 2012/13/EÚ – Článok 6 ods. 1 – Rozsah pôsobnosti – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie – Účinná súdna ochrana – Sťažnosť týkajúca sa neprimeranej dĺžky trestného konania – Vnútroštátna právna úprava umožňujúca podať takúto sťažnosť iba osobám, ktoré majú postavenie podozrivého alebo obvineného – Článok 267 ZFEÚ – Článok 53 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora – Zjavný nedostatok právomoci“

Vo veci C-95/22,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Judecătoria Târgu-Mureş (Súd prvého stupňa Târgu-Mureş, Rumunsko) z 28. januára 2022 a doručený Súdnemu dvoru 11. februára 2022, ktorý súvisí s konaním:

Delgaz Grid SA,

SÚDNY DVOR (deviata komora),

v zložení: predseda deviatej komory S. Rodin, predseda štvrtej komory C. Lycourgos, vykonávajúci funkciu sudcu deviatej komory (spravodajca), a J.-C. Bonichot,

generálny advokát: P. Pikamäe,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť vo veci odôvodneným uznesením v súlade s článkom 53 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora,

vydal toto

Uznesenie

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 142, 2012, s. 1), článku 82 ZFEÚ a článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

* Jazyk konania: rumunčina.

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci konania začatého spoločnosťou Delgaz Grid SA z dôvodu dĺžky trestného stíhania začatého Parchetul de pe lângă Judecătoria Alba Iulia (Prokuratúra na Súde prvého stupňa Alba Iulia, Rumunsko) (ďalej len „prokuratúra“) za trestné činy podvodu, uvádzania nepravdivých údajov, ako aj používania falošných dokumentov, ktoré viedli k zvýšeniu faktúr za plyn, ktoré boli zaplatené konečnými spotrebiteľmi.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 1 smernice 2012/13, nazvaný „Predmet úpravy“, stanovuje:

„Touto smernicou sa stanovujú pravidlá týkajúce sa práva na informácie podozrivých alebo obvinených osôb o ich právach v trestnom konaní a o obvinení vznesenom voči nim. Smernica taktiež stanovuje pravidlá týkajúce sa práva na informácie o právach osôb zatknutých v súvislosti s vykonaním európskeho zatykača.“

- 4 Článok 2 tejto smernice s názvom „Rozsah pôsobnosti“ vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Táto smernica sa vzťahuje na akékoľvek osoby od chvíle, keď sa od príslušných orgánov členského štátu dozvedia, že sú podozrivé alebo obvinené zo spáchania trestného činu, až do ukončenia konania, čo znamená právoplatné rozhodnutie o otázke, či podozrivá alebo obvinená osoba spáchala trestný čin, vrátane prípadného vynesenia rozsudku a rozhodnutia o opravnom prostriedku.“

- 5 Článok 4 uvedenej smernice sa týka určenia práv pri zatknutí podozrivých alebo obvinených osôb a článok 5 tejto smernice sa týka tohto písomného poučenia v rámci konaní týkajúcich sa európskeho zatykača.

- 6 Článok 6 ods. 1 tej istej smernice stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby podozrivým alebo obvineným osobám boli poskytnuté informácie o trestnom čine, zo spáchania ktorého sú podozrivé alebo obvinené. Tieto informácie sa poskytnú bezodkladne v takom rozsahu, aký je potrebný na zaručenie spravodlivého konania a účinné uplatnenie práva na obhajobu.“

Rumunské právo

- 7 Článok 488a Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (zákon č. 135/2010 Trestného poriadku) z 1. júla 2010 (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 486 z 15. júla 2010) (ďalej len „Trestný poriadok“), nazvaný „Podanie sťažnosti“, stanovuje:

„1. Ak nie je trestné stíhanie alebo súdne konanie vykonávané v primeranej lehote, možno podať sťažnosť a požiadať o urýchlenie konania.

2. Sťažnosť môže podať podozrivý, obvinený, obeť, osoba uplatňujúca občianskoprávny nárok a občianskoprávne zodpovedná osoba. V priebehu konania môže podať sťažnosť tiež prokurátor.

...“

Konanie vo veci samej, prejudiciálna otázka a konanie na Súdnom dvore

- 8 Dňa 1. júla 2019 orgány činné v trestnom konaní, Inspectoratul de Poliție Județean Alba – Serviciul de Investigare a Criminalității Economice (Policajný inšpektorát župy Alba – Oddelenie vyšetrovania hospodárskej kriminality, Rumunsko), začali vyšetrovanie zamestnancov spoločnosti Delgaz Grid, ktorí si najmä prisvojili materiály alebo veci, ktorých správa im bola zverená, umožnili odber paliva vyhotovením falošných dokumentov a vykonávali činnosti, ktoré mohli spôsobiť straty a narušiť riadne fungovanie služby distribúcie. Toto vyšetrovanie viedlo 2. júla 2019 k začatiu trestného stíhania najmä z dôvodu zneužitia právomoci a sprenevery, ktoré bolo 8. januára 2020 rozšírené na podvod, uvádzanie nepravdivých údajov, ako aj používanie falošných dokumentov. Vzhľadom na tieto trestné stíhania bolo začaté trestné konanie vedené prokuratúrou.
- 9 Dňa 29. októbra 2020 prokuratúra rozdelila vyšetrovanie, a preto trestné stíhanie pre trestné činy podvodu, uvádzania nepravdivých údajov, ako aj používania falošných dokumentov viedlo k začatiu samostatného trestného konania, ktoré je predmetom konania vo veci samej. Počas tohto trestného konania sa uskutočnilo približne 87 prehládok v sídle a priestoroch spoločnosti Delgaz Grid, na základe ktorých bolo zabavených viacero dokumentov, a približne 174 zamestnancov alebo bývalých zamestnancov bolo vypočutých ako svedkov.
- 10 Dňa 21. júla 2021 podala Delgaz Grid na Judecătoria Târgu-Mureș (Súd prvého stupňa Târgu-Mureș, Rumunsko), ktorý je vnútroštátnym súdom, sťažnosť týkajúcu sa na dĺžky trestného konania, ktorú považuje za neodôvodnene predĺžovanú.
- 11 Dňa 4. augusta 2021 prokuratúra navrhla, aby bola táto sťažnosť zamietnutá ako neprípustná, keďže Delgaz Grid nemá v rámci trestného konania, o ktoré ide vo veci samej, postavenie podozrivého alebo obvineného, čo je postavenie, ktoré však vyžaduje Trestný poriadok na účely podania takejto sťažnosti.
- 12 V tejto súvislosti Delgaz Grid v podstate tvrdí, že vnútroštátna právna úprava, ktorá umožňuje osobe napadnúť dĺžku trvania trestného konania len vtedy, ak jej bolo doručené formálne oznámenie o tom, že je predmetom trestného stíhania ako podozrivá alebo obvinená, je v rozpore s právom Únie. Konkrétne sa domnieva, že vzhľadom na to, že smernica 2012/13 neobsahuje definíciu pojmov „podozrivé“ alebo „obvinené osoby“, treba určiť, či sa tieto pojmy vzťahujú na osoby, ktoré *de facto* majú takéto postavenie.
- 13 Vnútroštátny súd sa domnieva, že situácia, o ktorú ide vo veci samej, patrí do pôsobnosti práva Únie, keďže Delgaz Grid tvrdí, že vnútroštátna právna úprava, ktorá upravuje sťažnosti týkajúce sa dĺžky trvania trestného konania podľa článku 488a ods. 2 Trestného poriadku, je vzhľadom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v rozpore s právom Únie, najmä s článkom 6 ods. 1 smernice 2012/13 a článkom 47 Charty a článkom 82 ZFEÚ.
- 14 Tento súd uvádza, že odpoveď Súdneho dvora na položenú otázku ovplyvní výsledok konania vo veci samej. V tejto súvislosti spresňuje po prvé, že Curtea Constituțională (Ústavný súd, Rumunsko) vyhlásil ustanovenia článku 488a ods. 2 Trestného poriadku za zlučiteľné s Ústavou Rumunska, po druhé, že v okamihu podania sťažnosti spoločnosťou Delgaz Grid týkajúcou sa trvania trestného konania vo veci samej sa trestné konanie zakladalo na hmotnoprávných

skutočnostiach (trestné konanie *in rem*) a že táto spoločnosť nezískala postavenie podozrivého alebo obvineného, po tretie, že rumunský zákonodarca priznáva možnosť podať sťažnosť podľa vnútroštátneho práva v prípade neodôvodneného predlžovania trestného konania len osobám, ktoré sú obvinené zo spáchania trestného činu a ktorým bolo formálne oznámené obvinenie vznesené proti nim, t. j. osobám, ktoré majú postavenie podozrivého alebo obvineného, a napokon po štvrté, že prax vnútroštátnych súdov spočíva v odmietaní ako neprípustných návrhov týkajúcich sa dĺžky trestného konania v takých prípadoch, ako je prípad, ktorý viedol k predloženiu prejednávanej veci Súdnemu dvoru.

- 15 Na základe týchto skutočností Judecătoria Târgu-Mureş (Súd prvého stupňa, Târgu-Mureş) rozhodol prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Bráni článok 6 [ods.] 1 smernice [2012/13] v spojení s článkom 82 ZFEÚ a ustanoveniami článku 47 [Charty] týkajúcimi sa práva na účinný prostriedok nápravy a spravodlivý proces vnútroštátnej právnej úprave, ktorá nestanovuje, že osoby, ktoré sú obvinené z trestného činu, ale ktorým nebolo formálne oznámené obvinenie, majú právo namietat neprímeranú dĺžku trestného konania, v rámci ktorého sú tieto osoby vyšetrované?“

- 16 Vnútroštátny súd požiadal na základe článku 105 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora o prejednanie tejto veci v skrátenom súdnom konaní.

O právomoci Súdneho dvora

- 17 Podľa článku 53 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ak Súdny dvor zjavne nie je príslušný rozhodnúť o veci, môže po vypočutí generálneho advokáta kedykoľvek rozhodnúť odôvodneným uznesením bez ďalšieho konania.

- 18 Toto ustanovenie treba uplatniť v tomto prípade.

- 19 Podľa ustálenej judikatúry v rámci prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ môže Súdny dvor pristúpiť k výkladu práva Únie nepochybne iba v hraniciach právomocí, ktoré mu boli priznané [rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 77, ako aj citovaná judikatúra].

- 20 Článok 1 smernice 2012/13 stanovuje pravidlá týkajúce sa práva podozrivých alebo obvinených osôb na informáciu o ich právach v trestnom konaní a o obvinení, ktoré voči nim bolo vznesené.

- 21 Podľa článku 2 ods. 1 tejto smernice sa táto vzťahuje na akékoľvek osoby od chvíle, keď sa od príslušných orgánov členského štátu dozvedia, že sú podozrivé alebo obvinené zo spáchania trestného činu, až do ukončenia konania, čo znamená právoplatné rozhodnutie o otázke, či podozrivá alebo obvinená osoba spáchala trestný čin, vrátane prípadného vyhlásenia rozsudku a rozhodnutia o opravnom prostriedku.

- 22 Článok 6 ods. 1 tejto smernice, na ktorý sa odvoláva vnútroštátny súd, stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby podozrivým alebo obvineným osobám boli poskytnuté informácie o trestnom čine, z ktorého spáchania sú podozrivé alebo obvinené a že tieto informácie sa poskytnú bezodkladne v takom rozsahu, aký je potrebný na zaručenie spravodlivého konania a účinného uplatnenia práva na obhajobu.

- 23 V prejednávanej veci Delgaz Grid spochybňuje nemožnosť podať sťažnosť podľa článku 488a Trestného poriadku s cieľom namietat' neprimeranú dĺžku trestného konania v súvislosti s trestnými činmi, o ktorých sa domnieva, že je z nich podozrivá, keďže toto ustanovenie poskytuje možnosť podať takúto sťažnosť len osobám, ktoré majú postavenie „podozrivého“ alebo „obvineného“, čo je postavenie, ktoré Delgaz Grid nemá.
- 24 V tejto súvislosti treba uviesť, že napriek formulácii prejudiciálnej otázky, ktorá by mohla naznačovať, že Delgaz Grid bola obvinená zo spáchania trestného činu, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že to tak nie je. V čase podania sťažnosti podľa článku 488a Trestného poriadku nebolo proti spoločnosti Delgaz Grid začaté predmetné trestné stíhanie a táto spoločnosť nebola formálne informovaná o existencii obvinenia voči nej.
- 25 Ako bolo pripomenuté v bodoch 20 a 21 tohto uznesenia, smernica 2012/13 sa obmedzuje na vymedzenie pravidiel týkajúcich sa práva podozrivých alebo obvinených osôb na informáciu o ich právach v trestnom konaní a o obvinení vznesenom proti nim od okamihu, keď príslušné orgány informujú osobu o tom, že je podozrivá alebo obvinená zo spáchania trestného činu.
- 26 Za týchto podmienok, keďže Delgaz Grid nie je predmetom trestného konania a od príslušných vnútroštátnych orgánov nedostala žiadnu takúto informáciu, treba situáciu, o ktorú ide vo veci samej, považovať za situáciu, ktorá nepatrí do pôsobnosti smernice 2012/13, a preto sa jej článok 6 ods. 1, ktorého sa týka prejudiciálna otázka, v prejednávanej veci neuplatňuje.
- 27 Okrem toho článok 82 ZFEÚ, na ktorý sa odvoláva aj vnútroštátny súd a ktorý uvádza kapitolu 4 s názvom „Justičná spolupráca v trestných veciach“ hlavy V ZFEÚ týkajúcu sa priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, stanovuje opatrenia, ktoré musí normotvorca Únie prijať na účely dosiahnutia ucelenej spolupráce medzi členskými štátmi v trestnej oblasti, a zakotvuje pravidlo, podľa ktorého musí táto spolupráca spočívať na zásade vzájomného uznávania. Keďže tento článok je určený len inštitúciám Únie, v prejednávanej veci sa neuplatňuje (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. júna 2012, Vinkov, C-27/11, EU:C:2012:326, body 41 a 42).
- 28 Na záver je potrebné pripomenúť, že pôsobnosť Charty v súvislosti s konaním členských štátov je pritom vymedzená v jej článku 51 ods. 1, podľa ktorého sú ustanovenia Charty určené pre členské štáty výlučne vtedy, keď tieto štáty vykonávajú právo Únie [rozsudok zo 16. decembra 2021, AB a i. (Zrušenie amnestie), C-203/20, EU:C:2021:1016, bod 37].
- 29 Navyše tento článok 51 ods. 1 Charty potvrdzuje ustálenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej sa základné práva zaručené v právnom poriadku Únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie, avšak nie mimo týchto situácií [rozsudok zo 16. decembra 2021, AB a i. (Zrušenie amnestie), C-203/20, EU:C:2021:1016, bod 38 a citovaná judikatúra].
- 30 Ak teda právna situácia nespadá do pôsobnosti práva Únie, Súdny dvor nemá právomoc o nej rozhodnúť a prípadne uvádzané ustanovenia Charty nemôžu same osebe založiť túto právomoc [rozsudok zo 16. decembra 2021, AB a i. (Zrušenie amnestie), C-203/20, EU:C:2021:1016, bod 39].
- 31 Tak je to aj v tomto prípade, a preto sa treba domnievať, že článok 47 Charty sa neuplatní.
- 32 V dôsledku toho, keďže žiadne z troch ustanovení, ktorých výklad požaduje vnútroštátny súd, sa neuplatní v prejednávanej veci, treba na základe článku 53 ods. 2 rokovacieho poriadku konštatovať, že Súdny dvor zjavne nemá právomoc odpovedať na otázku položenú Judecătoria Târgu-Mureş (Súd prvého stupňa Târgu-Mureş).

- 33 Za týchto okolností nie je potrebné, aby Súdny dvor rozhodol o návrhu vnútroštátneho súdu na prejednanie tejto veci v skrátrenom súdnom konaní.

O trovách

- 34 Keďže toto konanie má, pokiaľ ide o účastníkov konania vo veci samej, povahu incidenčnej žaloby podanej na vnútroštátnom súde, prináleží tomuto súdu rozhodnúť o trovách konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (deviata komora) nariadil:

Súdny dvor Európskej únie zjavne nemá právomoc odpovedať na otázku, ktorú mu položil Judecătoria Târgu-Mureş (Súd prvého stupňa Târgu-Mureş, Rumunsko), rozhodnutím z 28. januára 2022.

Podpisy